

Motion till riksdagen 2023/24:2036

av **Sanna Backeskog m.fl. (S)**

Sanningskommission för romer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en sanningskommission bör tillsättas om romernas situation i Sverige historiskt och i nutid och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Romer är en av Sveriges fem nationella minoriteter. Romerna har traditionellt varit ett resandefolk och deras historia i Sverige är präglad av förföljelse, trakasserier och diskriminering. I nutid utsätts fortfarande romer för mängder av fördomar och diskriminering som leder till att många romer inte får samma möjligheter som andra i det svenska samhället.

I Länsstyrelsen Stockholms enkätundersökning framkommer det att många romer är stolta över sin identitet, men samtidigt lever en majoritet med erfarenheter av trakasserier och en oro för att bli dåligt behandlade. Många upplever att beskrivningar av romer sällan eller aldrig är positiva och känner en oro för att berätta om sin romska identitet för andra till exempel i skolan, på jobbet, fritidsaktiviteter eller sociala medier. Det är också vanligt att känna sig otrygg med att få hjälp från skolan eller jobbet vid upplevelser av trakasserier.

Romska barn fick rätt att gå i svensk skola först på 60-talet och så sent som mitten av 70-talet förekom det tvångsteriliseringar. Sverige har en mörk historia när det gäller behandling av romer och resande. I mars 2014 publicerade den dåvarande regeringen boken *Den mörka och okända historien – Vitbok om övergrepp och kränkningar av romer under 1900-talet*. Boken belyser övergrepp och kränkningar under spannet av 100 år. Områden som vitboken belyser är följande: kartläggningar av romer, steriliseringar och omhändertagande av barn, inreseförbud och reglerad invandring. Samt romers tillgång till bostad, utbildning och arbete.

Det är hög tid att vi i Sverige gör upp med ett mörkt förflutet. För att göra det bör en sanningskommission tillsättas som ska utreda hur Sverige genom historien har behandlat romer samt verka för att bekämpa och belysa nutidens diskriminering och kränkningar mot romer.

I vitboken finns en avslutande diskussion där följande står att läsa:

Mot bakgrund av vad som har identifierats med vitboken finns det fog för konstaterandet att romer i Sverige under 1900-talet har utsatts för antiziganism, vilket inte på allvar har erkänts eller ifrågasatts. Antiziganism är fortfarande en del av många romers vardag i Sverige och en bidragande orsak till romers låga tillit till samhället och majoritetssamhället i stort. En viktig förutsättning för att övervinna bristen på tillit och vinna förtroendet är åtgärder som ifrågasätter stigmatiserande tankemönster om romer och motverkar antiziganism. Lika viktigt är att erkänna och ta ansvar för de övergrepp och kränkningar som har begåtts mot romer under 1900-talet.

Sanna Backeskog (S)

Jim Svensk Larm (S)

Linnéa Wickman (S)

Kristoffer Lindberg (S)